

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

Martin Zalar

ZAVRŠNI RAD

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Zagreb, 2018./2019.

Kolegiji: Slikarstvo, Kiparstvo, Grafika

Mentori/profesori iz glavnih umjetničkih predmeta:

- Snježana Ban
- Ivan Fiolić
- Igor Čabraja

AUTOPORTRET

Sažetak

Kreacijom autoportreta čovjek može naučiti stvari o sebi koje nije znao. Radim autoportrete različitim tehnikama slikarstva, kiparstva i grafike, te u svakom otkrivam svoju psihu i različite osobine ličnosti. Moji radovi govore o različitim osobinama jedne osobe koje se mogu zbog nedostatka ravnoteže oteti kontroli i izazvati bitke sa samim sobom. Inspirirani djelima impresionista i umjetničke zabavne industrije moji radovi prikazuju te probleme, vibrantnom i ekspresivnom energijom.

Ključne riječi: autoportret, akrilne i uljane boje, ekspresija, glina, bakropis, akvatinta, osobine ličnosti

AUTOPORTRET

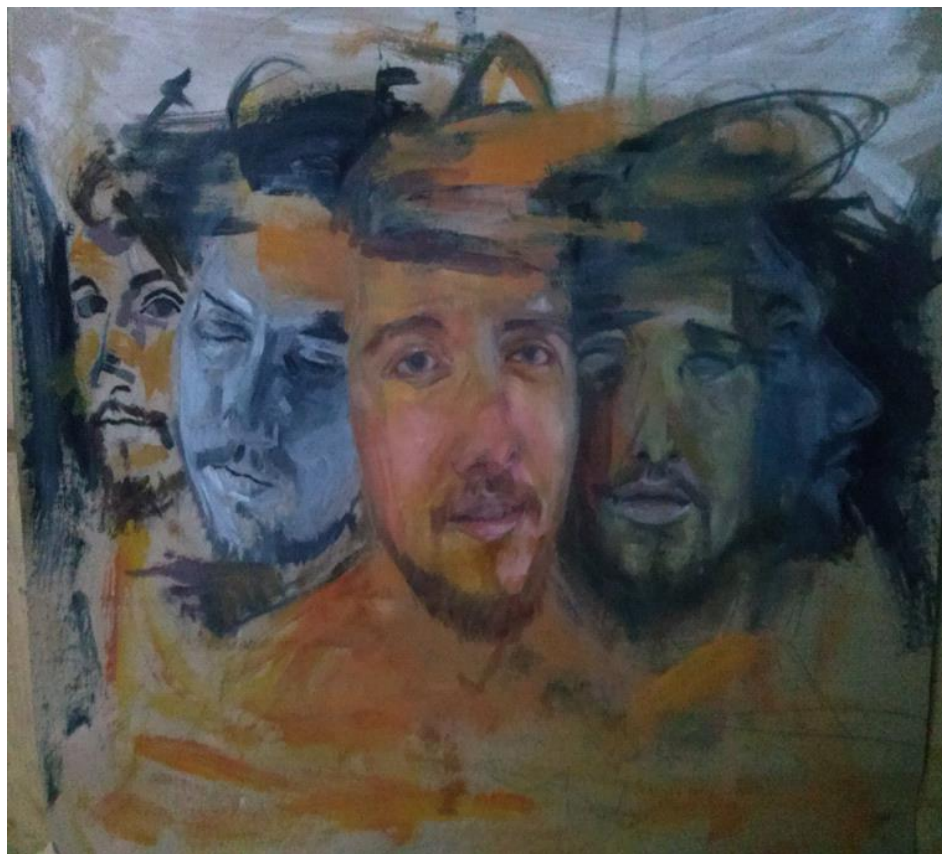
Oduvijek sam bio inspiriran postimpresionistima i revolucijom koju su unijeli u slikarstvo, zapravo otkad sam vidio Munchenovo djelo „Krik”, te djela ekspresionista kao što su Andre Derain ili Henri Matisse, ili čak neke pejzaže Williama Turnera koji je bio preteča impresionista. Takvo oslobođenje od norme i pravila u upotrebi boja i teksture ploha uvijek me privlačilo. Ne samo zbog vizualne zanimljivosti takvih djela, već i zbog pitanja koje sam sebi postavljao: kakav je osjećaj takva djela raditi? Uvijek mi se činilo jako oslobađajuće. Međutim, odrastajući pod utjecajem filmova, televizije i filmskih postera, htio sam spojiti način izražavanja zabavne industrije i izraz koji njeguju postimpresionisti. Tu me inspirirao suvremeni umjetnik David Choe. Također sam bio inspiriran ilustratorima slikovnica i stripova kao što su Helen Cooper (“Juha od bundeve”), Tomislav Tomić (kritičko izdanje “Priča iz davnine”), te stripovima Frano Petruše, Franka Millera i Jordi Berneta. Pogotovo su mi se kod te vrste umjetnosti svidjeli izrazi lica, različite emocije koje su predstavljali crteži.

Pristup temi autoportreta vrlo je subjektivan. Problematizira osobnu situaciju, studenta koji ponavlja godinu i vraća se na fakultet nakon mirovanja (pauziranja) studija. Vraćam se na fakultet s rasporedom prve, druge i treće godine studija i prisiljen sam pratiti raspored tri različite generacije studenata. Također, promjena životnog stila iz jednostavnog, svakodnevnog života u studentski život, iziskuje privikavanje na kaos Nastavničkog odsjeka, koji svojim programom obuhvaća likovno izražavanje u toliko različitih medija i smjerova umjetničke profesije, da lako možeš „izgubiti glavu“. Iz tog razloga autoportret sam odlučio naslikati kao psihološki prikaz pet osobnih lica, odnosno pet različitih raspoloženja/stanja unutar iste kompozicije.

Inspiriran djelima Davida Choea, htio sam fokus djela staviti na lica autoportreta i naslikati ih realistično, s više detalja nego na ostatku slike. Glave kao da su izgubljene u vremenu i prostoru, jer vremena i prostora na slici nema. Za lica sam koristio uljane boje da mogu napraviti prijelaze tonova i postići realizam, dok sam ostatak slike naslikao akrilom. Koristeći dva različita slikarska medija još sam više naglasio kontrast realističnih i nerealističnih dijelova.

Lica pokazuju drugačije emocije (znatiželju, umor, depresiju, ravnodušnost, melankoliju...), a sva zajedno u jednoj kompoziciji pružaju efekt naglih promjena raspoloženja i nemira. Lica sam kontrastirao toplim i

hladnim bojama, da bih naglasio raznolikost emocija. Ipak prevladavaju tople boje i vedrina jer sam htio da u djelu bude prisutna duhovitost.

Autoportret, 2019., akril i ulje na papiru, 80x65

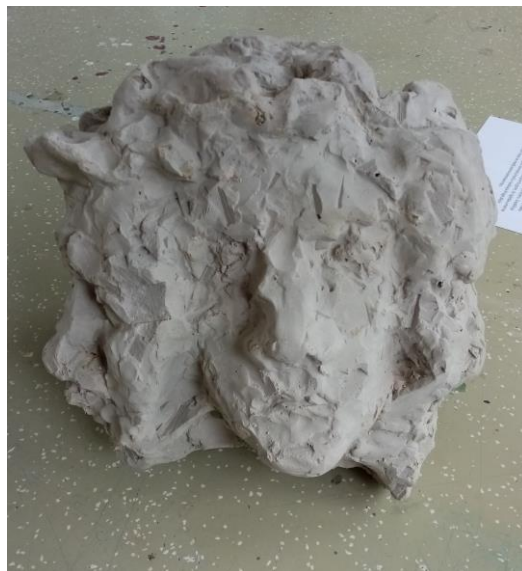
AUTOPORTRET

Autoportret u tehnici gline direktno se povezuje sa slikarskim autoportretom u tehnici uljanih i akrilnih boja. Riječ je o sljedećoj temi: više lica osobnosti jedne te iste osobe. Ta tema je još produbljena i problematizirana prikazom negativnog učinka osobina ličnosti na mentalno zdravlje, kada se one otimaju kontroli. Rad pokazuje kako neke osobnosti koje osoba kreira radi obrane, preživljavanja ili nekog drugog razloga mogu nadjačati druge i biti nazočne u neprimjerenim situacijama. U zdravoj osobi određena osobina je prisutna samo kad je

ona potrebna, ali nije tako kod svih ljudi, što utječe na mentalno zdravlje. Lica izlaze iz glave s grotesknim izrazima ljutnje i bijesa, te jada i bespomoćnosti, kao tumori.

Rad je rađen u tehnici gline bazirane na vodi. Počeo sam stavljanjem gline na drvo, te grubim modeliranjem lubanje. Na lubanju se stavlja meso dok se ne dobije lice. Glina se stavlja i oduzima bez puno rafiniranja i uglađivanja da bi se dobio titravi, nadrealni efekt i nemir. Rad je inspiriran impresionističkim kiparima, kao što su primjerice Kuzma Kovačić i Auguste Rodin, čija djela vibriraju prostorom. Gotov rad od gline tehnikom lijevanja prebacujem u rad od gipsa. Stavljanjem gipsa preko gline radi se dvodijelni kalup, čije se obje strane zatim isto pune gipsom. Kalup koji je "negativ" skulpture, se tada otklanja alatom i otkriva se djelo.

Glava je nagnuta u stranu, da bi se dobio efekt borbe između dvije osobnosti koje vuku središte, svaka na svoju stranu. Središnja glava je također pogrbljena i okrenuta prema gore, te izgleda umorno i pri kraju snaga dok svojom ravnodušnošću razdvaja druge dvije krajnje osobnosti koje se međusobno kontrastiraju.

Autoportret, 2020., glina i gips, 30x30x20

AUTOPORTRET

Nastavio sam temu Različite osobine ličnosti i u mediju grafike, te izrađujem dva autoportreta. Jedan je maglovit i slabo definiran, te zrači ljutnjom i obrambenim stavom koji nastaje iz straha i odbija ljude od sebe, te se udaljuje svojom nejasnošću od promatrača. Drugi portret prikazuje otvorenost i empatiju, te je jasniji i definiraniji. Time se približuje promatraču i zove ga na upoznavanje. Kontrast dvaju autoportreta prikazuje razliku između straha i zatvorenosti prema hrabrosti i otvorenosti. Drugi portret prikazuje empatiju na licu, dok izraz prvog prikazuje ljutnju.

Postoji određena satisfakcija u napokon otisnutom radu ploče o papir zbog svih procesa koji su morali nastati, naslagani jedni na druge, da bi nastao otisak. Svaki od tih dijelova je proces u sebi, te svi zajedno kad se poslože daju rezultat.

Prvi autoportret rađen je tehnikom akvatinte. Kistom se slobodno slikaju plohe koje pogađa svjetlo na portretu dok se sjene ostavljaju netaknute. Slika se direktno na ploču bez skice da bi se postigao oštar intenzivan efekt. Budući da se rad sastojao samo od svjetla i sjene, dobio sam magloviti efekt i rezerviranost kakvu sam tražio. Zbog preciznosti i točnosti, linija drugog portreta je skicirana na papiru, da bi se prenijela tehnikom bakropisa na ploču. Tanka igla u tehnici bakropisa omogućava izradu detalja i definiranost djela. Radi dubine tu tehniku spajam s tehnikom akvatinte i izrađujem sjene na crtežu. Kombinacijom oblika i linije dobivam najbolje od obje inačice tehnike, a linija svojom razigranošću i neurednošću dodaje energiji djela osobnu ekspresiju, slično radovima Ramóna Nuñeza koji me inspirira.

Autoportret, 2019., bakropis i akvatinta, 20x30